

<p>نام خانوادگی : نام درس : ادبیات ۳ نوبت امتحانی : میان نوبت اول</p>		<p>باسمه تعالی دبیرستان غیردولتی موحد</p>		<p>پایه : دوازدهم ساعت شروع : ۷:۴۵ مدت امتحان : ۶۰ دقیقه تاریخ برگزاری: ۱۴۰۱/۰۸/۲۲</p>	
<p>نام و نام خانوادگی دبیر: تاریخ و امضا:</p>		<p>نمره با عدد: نمره با حروف:</p>			
ردیف	لطفا پاسخ سوالات را روی همین برگ بنویسید				بارم
۱	<p>معنای واژه‌ی «همت» را در بیت‌های زیر بررسی کنید. الف) همت اگر سلسله جنبان شود / مور تواند که سلیمان شود (وحشی بافقی) ب) همتم بدرقه‌ی راه کن ای طایر قدس / که دراز است ره مقصد و من نوسفرم (حافظ)</p>				۱
۲	<p>املا‌ی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) واصفان حلیه‌ی جمالش به تحیر (منسوب / منسوب) ب) گفت از (بهر / بحر) غرامت جامه‌ات بیرون کنم</p>				۱
۳	<p>با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید. «فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.» الف) یک مورد اضافی تشبیهی در متن بیابید. ب) کدام واژه، استعاره است؟ مفهوم آن چیست؟</p>				۱
۴	<p>با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید. «گفت: نزدیک است والی را سرای، آن‌جا شویم / گفت: والی از کجا در خانه‌ی خمار نیست؟ گفت: تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب / گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست» الف) در بیت اول، فعل «شویم»، اسنادی و فعل «نیست»، غیراسنادی است. درست ☐ نادرست ☐ ب) در بیت دوم، «خوابگاه مردم»، یک ترکیب اضافی و «مردم بدکار» یک ترکیب وصفی است. درست ☐ نادرست ☐</p>				۰.۵
۵	<p>با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. گفت: «نزدیک است والی را سرای، آن‌جا شویم» / گفت: «والی از کجا در خانه‌ی خمار نیست؟» الف) کارکرد «را» چیست؟ ب) با توجه به معنا، کدام فعل اسنادی است؟</p>				۱

۰.۵	بیت زیر به شیوه‌ی بلاغی سروده شده است. آنرا به یک جمله عادی برگردانید. «چون گشت زمین ز جور گردون / سرد و سیه و خموش و آوند»	۶
۰.۵	در عبارت زیر، نقش دستوری ضمائر متصل را مشخص کنید. بوی گُلَم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت.	۷
۰.۵	با توجه به بیت زیر ضمیر «ت» در «نبیندت» مضاف‌الیه کدام کلمه است؟ «تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر، چهر دل‌بند»	۸
۰.۵	کدام‌یک از ترکیب‌های مشخص شده، مجاز است؟ مفهوم آنرا بنویسید. «نالهی مرغِ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغِ گرفتار قفس هم‌چو من است»	۹
۰.۵	با توجه به ادبیات پایداری، مضمون مشترک ابیات زیر را بنویسید. الف) جامه‌ای کاو نشود غرق به خون بهر وطن / بَدَر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است (عارف قزوینی) ب) فَرّخی ز جان و دل می‌کند در این محفل / دل نثار استقلال، جان فدای آزادی (فَرّخی یزدی)	۱۰
۰.۵	شاعر در بیت «گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت: کار شرع کار درهم و دینار نیست» به کدام پدیده‌ی اجتماعی اشاره کرده است؟	۱۱
۰.۵	مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. «گفت: می بسیار خوردی، زان چنین بی‌خود شدی / گفت: ای بیهوده‌گو، حرف کم و بسیار نیست»	۱۲
۰.۵	شعرهای «دماوندیه» و «مست و هشیار» را از نظر قالب مقایسه کنید.	۱۳

۱	<p>شعر «آزادی»، نمونه‌ای از اشعار وطنی عارف قزوینی است که به سلطه‌ی بیگانگان و بیدادگری محمّدعلی شاه اشاره دارد؛ با توجه به این نکته معنی و مفهوم بیت‌های زیر را بنویسید.</p> <p>الف) آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است ب) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الخزن است</p>	۱۴
۱.۵	<p>با توجه به بیت‌های زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>* با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت * در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت</p> <p>الف) درباره‌ی تلمیح به کار رفته در بیت اول توضیح دهید. ب) مصراع‌های مشخص شده را با توجه به آرایه‌ی «کنایه» بررسی کنید.</p>	۱۵
۰.۵	<p>درباره‌ی ارتباط موضوعی متن درس با هریک از بیت‌های زیر توضیح دهید.</p> <p>الف) دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگوی / من نه آنم که دگر گوش به تزویر کنم (حافظ) ب) گفت مست: «ای محتسب، بگذار و رو / از برهنه کی توان بردن گرو؟» (مولوی)</p>	۱۶
۱.۵	<p>مفهوم کلی مصراع‌های مشخص شده را بنویسید.</p> <p>* ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا توانی به کف آری و به غفلت نخوری * چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟ * گر کسی وصف او ز من پرسد / بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز؟</p>	۱۷
۲	<p>معنی و مفهوم عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>* عاکفان کعبه‌ی جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ما عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ. * یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده.</p>	۱۸

۰.۵	واژه‌های مشخص شده، نماد چه مفاهیمی هستند؟ ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد	۱۹
۰.۵	در بیت «گفت: آگه نیستی کز سر در افتادت کلاه/ گفت: در سر عقل باید بی‌کلاهی عار نیست!»، بر چه موضوعی تأکید شده است؟	۲۰
۰.۵	مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟ «هیچ نقاشت نمی‌بیند که نقشی برکند/ و آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای» (الف) ما عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ. (ب) ما عَرَفْنَا حَقَّ مَعْرِفَتِكَ.	۲۱
۰.۵	نوع گفت و گوی شعر زیر را در اصطلاح ادبی چه می‌نامند؟ نخستین بار گفتش کز کجایی/ بگفت از دار مُلکِ آشنایی بگفت آن جا به صنعت در چه کوشند؟/ بگفت انده خزند و جان فروشند بگفتا جان‌فروشی در ادب نیست/ بگفت از عشق‌بازان این عجب نیست	۲۲
۰.۵	مفهوم آیه‌ی «تُعَزِّزُ مَنْ تَشَاءُ وَ تُذَلِّلُ مَنْ تَشَاءُ» در کدام بیت آمده است؟ ۱) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی ۲) همه عزّی و جلالی همه علمی و یقینی همه بی‌شی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی همه نوری و سروری همه جودی و جزایی	۲۳
۰.۵	عبارت زیر را به فارسی روان بازگردانی کنید: عصاره‌ی تاکی به قدرت او شهد فایق شده.	۲۴
۰.۵	در عبارت زیر، واژه‌ی «مکاشفت» در اصطلاح «عرفانی» به چه معناست؟ «یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحرِ مکاشفت مستغرق شده.»	۲۵
۰.۵	در بیت زیر مرجع «این» چیست؟ بگفت او آن من شد زو مکن یاد بگفت این، کی کند بیچاره فرهاد؟	۲۶

- ۱ الف) اراده - کوشش
ب) کوشش دل - اصطلاح عرفانی
- ۲ الف) منسوب (ص ۱۲)
ب) بهر (ص ۱۹)
- ۳ الف) فراش باد صبا، دایه‌ی ابر بهاری، بنات نبات، مهد زمین (یک مورد)
ب) فرش زمردین: استعاره از سبزه‌ها و چمنزار (ص ۱۶)
- ۴ الف) نادرست
ب) درست (ص ۱۹)
- ۵ الف) رای فک اضافه یا کسره‌ی اضافه
ب) است (ص ۱۹)
- ۶ «چون زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند گشت» (ص ۳۴)
- ۷
- ۸ روی ۰/۲۵
- ۹ مرغ اسیر در مصراع اول مجاز است. مجاز از شاعر (ص ۲۸)
- ۱۰ ایثار و جان‌فشانی در راه وطن و آزادی، میهن‌پرستی و بیگانگی‌ستیزی
- ۱۱ رشوه‌خواری (ص ۲۱)
- ۱۲ گناه، کم یا زیاد آن، هر دو ناپسند است. (ص ۱۹)
- ۱۳ شعر «دماوندیه» در قالب قصیده سروده شده است و شعر «مست و هشیار» در قالب قطعه. محتوای هر دو بیان مسائل اجتماعی است.
- ۱۴ الف) آن کسی را که پادشاه این سرزمین کردیم تا سرزمین ما را آباد کند؛ ملت ایران اکنون به این حقیقت پی برده است که محمدعلی شاه شیطانی است که در اندیشه‌ی ویران کردن این سرزمین است.
ب) سرزمینی که به دست بیگانگان آباد شود؛ با اشک آن سرزمین را ویران کن زیرا که آن کشور، خانه‌ی غم و ماتم است.
- ۱۵ الف) جمشید، نام پادشاه معروف و بزرگ است. مدت سلطنت وی حدود هفت صد سال بود. نخستین کسی است که جاده‌ها در کوه‌ها و صحراها ساخت. در اواخر سلطنت ادعای خدایی کرد و ضحاک بر او چیره شد و با اژده او را به دو نیم کرد. جمشید جامی داشت منسوب به «جام جم» که با نگاه کردن به آن نادیده‌ها را می‌دید.
ب) با آن‌که جیب و جام من از مال و می تهی است: کنایه از فقیر بودن و خوشی نداشتن در دفتر زمانه فتد نامش از قلم: روزگار نامش را از یاد خواهد برد و به فراموشی خواهد سپرد. (نابودی)
- ۱۶ الف) دورویی و ریاکار بودن نصیحت‌گویان
ب) رشوه‌خواری و زورگویی در جامعه و اشاره به فقر جامعه

۱۷ * غافل نبودن از یاد خداوند روزی‌دهنده
* امت اسلام به پشتیبانی حضرت محمد (ص) دلگرم شکست‌ناپذیرند
* انسانی مرحله‌ی فنا فی الله زبانش از توصیف خدا بند می‌آید.

۱۸

۱۹ مرغ سحر: عاشقی که فقط ادعای عشق می‌کند
پروانه: عاشق حقیقی

۲۰ عقل و خرد مهمتر از حفظ ظاهر و رعایت آن است. ص ۲۱

۲۱ (ب) یا (ما عرفناک حق معرفتک)، ص ۱۳

۲۲ مناظره، ص ۲۰

۲۳ گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. (۰/۲۵)

۲۴ افشروی انگور (آب انگور) با قدرت خداوند به شیرینی برگزیده‌ای تبدیل شده. (۰/۵)

۲۵ پی‌بردن به حقایق (۰/۲۵)

۲۶ زو مکن یاد - یادکردن از شیرین (۰/۵)